Ч. 224 (12.590). Львів, четвер 9. жовтня 1930. Poostowa opłata zaplacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	27·50 „
Річно	55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

✝

о. Евген Мандзій

греко-кат. парох у Богатківцях, підгаєцького повіту,

помер наслідком тяжких побоїв у 50 році життя. Похорони цеї жертви відбулися дня 6. ц. м. Покійний, вдовець, лишив трое малолітних дітей, що остали нині без ніякої опіки і заосмотрення. В. Й. П.

Боротьба за демократію.

I.

Надійшли парляментарні вибори... Тому-ж не диво, що увага цілого українського громадянства зосередилася — поруч з нинішніми страшними подіями — на виборчих перспективах — і що з ріжних боків чуємо оцінку цих виборів з погляду загально-національних інтересів. Аналізуючи цю оцінку, зауважуємо, що питання спроваджується на засадничу площину: чи участь в виборах українського народу є доцільною взагалі?

Справді, виборча акція не є приємною роботою. Звичайно вилазять на верх і особисті претенсії і кліки і неморальна агітація, фальшуюча думку противника, а його самого — позбавляюча чести. Рівнож не далеким є від правди зауваження, що село, вибираючи поміж українськими листами, розбивається на ріжні табори. Всі ці моменти в нинішній час відпали: щезли кліки, втишилися особисті амбіції, наслідком бльоку партій не буде окремих українських лист, а й неморальна агітація втратила ґрунт, бо взагалі можливости агітації мінімальні! Сталося це все наслідком відомих подій, алеж залишилися самі події, які чейже теж мають звязок з виборами.

Але з того, що вибори викликують деякі неґативні прояви, ані скільки не випливає, що самі вибори нічого не варті. Фашизм (монархізм, диктатура) і комунізм не мають сантименту до парляментарних виборів. І це випливає з основ їхньої ідеольоґії. Але *демократія* — не вишукала ще іншого способу для виявлення волі народніх мас, як виборча картка. Фашизм і комунізм, що цілковито неґують *особистість*, в порядку, коли не питаються у неї про її погляд на державні, національні чи громадські справи. Демократія, що виховує, розвиває й підносить особистість, не є в порядку, коли ця особистість не покликана до розваження над державними, національними чи громадськими справами.

Це має свою вартість не тільки в пристосуванні до демократій-держав, а й у пристосуванні до демократій-націй. В останньому випадку, вибори, як можливість виявлення волі народу, набирають *величезного значіння*. Бо коли ті чи інші народи живуть державним життям, вибори, здебільшого, є питанням боротьби за владу. Для громадянина держави не байдуже, в чиїх руках влада, бо від цього залежить більший чи менший обсяг його *особистих справ*.

Коли-ж ті чи інші народи живуть недержавним життям, — для них теж не є річю байдужою, який державний устрій тої держави, в якій вони замешкують. Якщо італійці не всі захоплені фашизмом, то, в кожному разі, напевно можна сказати, що німці з того фашизму цілком невдоволені, бо він їх засуджує на заглагу, без всякої змоги боронити чи доходити своїх національних прав. Не все одно для хорватів, чи був парляментаризм в Югославії чи його не стало. Не скажуть і гіндуси, що булоб для них краще, якби Анґлія була деспотичною, а не парляментарною державою. Не байдуже й для нас, який є устрій польської держави, чи парляментарний чи диктаторський, бо парляментаризм дає більше можливости для боротьби за національно-політичні права й для переведення орґанічної праці на тому терені, на якому вона замешкує. Чи-ж треба наводити порівнання поміж становищем українського народу в Росії й Австрії в передвоєнних часах і тими досягненнями, з яких користали тоді українці з Великої України й Галичини?

II.

Опортунізм в політиці не все є тоді, коли пристосовується до всяких обставин, але й тоді, коли *неґуються всякі обставини*. Опортунізм виявляється не тільки тоді, коли кидається виборча картка без огляду на те, хто її потрібує й яких ідеї вона служить, але й тоді, коли вона зовсім не кидається, хоч на це прислугує право, бо мовляв, „гірше, як є, бути не може“. На жаль, гірше — бути може.

Демократія — то *відповідальність*. Коли певні права прислугують громадянинові, то не на те, щоб з них користати чи не користати по своїй вподобі, а щоб за них *відповідати*. Пересічний наш громадянин не звик поширювати своєї відповідальности далі своєї хати. Виборча картка — то поширення відповідальности поза межі славнозвісної засади: „моя хата стоїть з краю — я нічого не знаю“. Виборча картка для українського інтеліґента, селянина й робітника — це можливість відчути відповідальність не лише за себе чи родину та за її завтрішній день, а за цілу громаду, за цілу націю в перспективі майбутнього.

І дотеперішні вибори в умовах української дійсности багацько мали неморального й нездорового, та все-ж змушували вони відчути кожного українця свою *відповідальність* за речі ширші й глибші, ніж філія „Просвіти“ чи кооператива чи гурток „Рідної Школи“. Бо саме ці ширші й глибші речі визначували й характер національної праці на місцях і міжнароднє становище української справи.

Національний табор не йшов до народніх мас з ліцитацією того, що обіцяли дати їм противники. Він не обіцяв дати, а *обіцяв старатися добути*, виявляючи згори ті умови, в яких приходиться добувати. Національний табор відкидав шкурні моменти у виборчій акції, а висовував моменти *репрезентативні*, моменти *єдиного проводу* для українського народу, моменти *орґанізації* народніх мас на підставах самодіяльности.

Відповідальність і самодіяльність — ось гасло національного табору, бо це є гаслом цілої української політики.

Чи є парляментарні вибори чи їх немає — гасло цієї політики лишається незміненим. Але коли приходять вибори — цілий національний табор бере в них участь не тому, що вони самі собою йдуть по лінії української національної політики, а тому, що не брати участи в виборах — це значить *перекреслити* цілу нашу національну політику. Бо виборча абстиненція — це заперечення й відповідальности й самодіяльности.

Українське національне життя ми мусимо провадити по шляху *боротьби за демократію*. Демократія в наших очах не є лише поняттям правнодержавним. Вона є ще більше поняттям етично-психольоґічним, яке не тільки формує збірне життя, а й визначує свідомість одиниці, виховує й культурно її підносить та гартує її волю до діла. І коли ми нині, при всьому тому, що довкола діється, закликаємо до виборів та кажемо, що всяка абстиненція є шкідлива і що треба її поборювати, то не тому, що не здаємо собі справи з позиції українських послів і сенаторів у польських парляментарних палатах, або хотіли доконче встрявати до внутрішньо-польської боротьби за владу, а тому, що не можемо позбавити український нарід *проводу*, як не можемо допустити, щоб його *авторитет* був знов розпарцельований поміж амбіції одиниць з ріжних загумінків. Не можемо погодитися, щоби затрачено *почуття відповідальности за цілість української справи*.

Не підемо до народніх мас з крамом політичних торговців, але певним є і те, що не підемо і з резиґнацією та закликом до сну, як ліку на всі болі.

О. Ковалевський.

Премія від обезпечення будинків в „Дністрі“ буде в 1931. р. така сама як в ПЗУВ, тому до дня 31. жовтня ц. р. виповіджте в ПЗУВ дозволену законом 1/3 часть і негайно зголосіть її до обезпечення в
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ФУТРА мужеські на замовлення в ціні від зол. 350·— поручає
Промислово-торговельна Спілка з о. в.
„ХРОМ“, у Львові, вул. Руська 20. Телефон 71-83.

Після катастрофи „Р. 101“.

Причини страшної катастрофи. — Як вона відбулася.

Анґлійські часописи повідомляють, що повітряний корабель „Р. 101.“ мав летіти з Льондону до Індії без перерви. На лет. майдані в Льондоні був кн. Валії, Мекдональд і учасники конференції премієрів імперії. Канал Ляманш перелетів „Р. 101“. серед бурі, а впівночі завернув на шлях Париж-Марсилія. Наслідком хуртовини повітряний корабель летів дуже низько. Мав постійну радієву злуку з Льондоном і пересилав звіти що три хвилі.

Перед 2-ою год., саме коли прогомоніла остання вістка, корабель звився над місцевістю Амон, яких 65 км. на північ від Парижа. Летів 30 м. над горбоватим і лісистим тереном. По осклонім чердаку прохожувалося лише кількох людей, що приглядалися хуртовині. Нараз сильна струя вихру притиснула корабель до землі. Керманич випростував керми. За хвилю другий сильний подув кинув передом корабля до землі. Керманич уже не міг випростувати бальону, що спадав щораз скорше. Здержано мотори, щоби пустити їх в рух удруге. Керми не функціонували. Корабель ударив сильно об верховіття дерев, опісля дзьобом об землю та розлámався до дерев на збочі горба. Знялося полумя, хмара диму закрила місце катастрофи.

Підчас катастрофи була злива з вихром. Ніч була темна. Вибух заалярмував довколичних селян. За пів години прийшов відділ вояків із недалекого містечка Бове, щоби взятися до ратунку, та це було дуже тяжко з причини хуртовини й дощу.

Ті, що врятувалися, розповідають, що ратунок завдячують резервуарові води, який тріснув підчас вибуху. Вони кажуть, що коли корабель не давався вже кермувати, то впав наче олов'яна куля на землю. Селяни оповідають, що побудилися наслідком гуркоту мотору і побачили корабель низько серед хмар. Зариси корабля вилискувалися світлами. Нараз корабель опустився нижче, в освітлених вікнах видно було людей, що давали знаки руками і кликали до селян, щоби схопили спущені з чердака шнури. Видно було, що хочуть причалити. Та сильний вихор схопив нараз велитня і кинув ним об землю. Зі середини чути було страшний крик і зойки людей, які горіли. Дехто кинувся крізь полумя, щоби ратуватися. Тих кількох, наче живі смолоскипи, впали побіч. Третя часть залоги мабуть затроїлася газами і щойно опісля згоріла. Найвища кабіна розторощилася, коли вдарилася із землею. Подорожні, що були в ній, надармо старалися видістати з неї. Дістатися до інших кабін було годі. Вогнева сторожа не могла нічого порадити, щоби вгасити пожежу.

Щойно над ранком стали видобувати трупів, бо скорше годі було підійти до металевої конструкції, яка так розжарилася, що аж побіліла.

Рятуванням занявся спочатку інжинір, якому вдалося врятуватися. Він, хоч тяжко попарений, пояснював, де були розміщені подорожні. Як лише можна було дістатися до спалених кабін, добули з них 43 спалених на вугіль трупів. Їх уставили на збочі горбка, щоби розпізнавати

Та це було тяжко, бо лиця були обезображені. Ідентичність стверджують лише на основі найдених при жертвах предметів.

Вісім людей, що врятувалися, вискочили з бальону. Двох із них зовсім не ранені, інші тяжко попарені. Тих перевезли до шпиталю. Двох із них уже померло, один збожеволів.

На місці катастрофи лишилися з бальону останки поволоки, а крім того покручені алюмінієві бальки, дроти, побиті шиби та погнена металева ґондоля. Пасажирська ґондоля також розвалена під румовищем. Довкола лежать мірничі апарати.

Вояки та жандарми укладають трупів у домовини. Домовини на борзі роблять на місці. Військові двоколові візки перевозять трупи до місцевого громадського уряду.

Один із пасажирів був підчас катастрофи в ґондолі. Ґондоля усією силою вдарила об землю, але подорожньому вдалося видістатися з-під румовища, одначе він тяжко попарився. Міністр летунства Томсон, що згинув у катастрофі, мав переговорювати в імени уряду з віцекоролем Індії льордом Ірвіном у справі програми конференції „круглого стола". Томсона вважали найповажнішим кандидатом на становище віцекороля Індії після уступлення Ірвіна, якого каденція кінчиться з весною.

Повітряний корабель „Р. 101." побудували в королівських летунських варстатах у Кервінґтені. Покінчили будову в грудні 1929 р. У пробних летах показалося, що треба переводити різні зміни в машинерії і їх поробили в літі. Місткість ґазу виносила ок. 5 міліонів кубічних стіп. Це був найбільший повітряний корабель у світі. Корабель міг двигнути більше ніж 150 тон, довгий був на 217 м., найбільший промір 39.3 м., висота разом із ґондолею 42 м. Резервуари могли вмістити 29 тон тяжких оліїв. Спочатку корабель міг забрати 100 подорожніх, та підчас будови цей плян закинули й вбудували інші мотори з денешим тяжким олієм і так забезпечилися краще перед вогнем і вибухом. Англійські часописи повідомляють, що „Цепелін" може опиратися вихрові зі скорістю 25 км. на годину, а „Р. 101." міг опиратися прямовисним ударам вихру зі скорістю 72 км. на годину. „Р. 101." викінчили остаточно щойно 8 днів тому, бо робили на ньому різні уліпшення. Він мав теж два мотори для лету взад, щоби міг краще маневрувати.

10. жовтня ц. р.

це останній день внесення виборчих реклямацій!

ODOL — цілий світ має цю назву в своїй мові: паста **ODOL** запевнює зубам білість і здоровля

Нікчемність чи провокація?

Відома річ, що тижневик „Рада", яка зове себе „політичним органом незалежної думки", є на ділі органом постійної і невсипущої провокації. Шість літ злиденного іствування тієї більшовицької рептильки, це один сумний період вічного оклеветування і провокування цілого українського національного життя і всіх, хто в тому житті грає якусь ролю та бере в ньому активну участь. Останнє число тієї ґазетки з 5. ц. м. знову кишить від злобно-дітвацьких провокацій, з яких деякі межують з простим бандитизмом. Нпр. така замітка (передруковуємо її з усіми її неграмотніми зворотами):

„Ундівський провід упросив митрополита Шептицького, щоб він інтервенював у Варшаві в справі припинення поліційних і військових репресій, бо це може фатально відбитися на виборах. Митрополит відлетів до Варшави літаком і має там старатися о послухання у Пілсудского. До інтервенції у Варшаві привязують ундівці велике значіння і ждуть позитивного висліду, бо з краю заходять голоси про надзвичайне невдоволення ундівською політикою".

Очевидно: „політики" з „Ради" не можуть зрозуміти, щоби хтось робив щось для народу, не маючи при цьому на увазі — власної печені! Тому то для них навіть інтервенція в справі того, що нині діється в Галичині, робиться не для добра народу, а для — власних інтересів. Така специфічна ментальність типічних лизунів і ґешефтярів видна нпр. в наголовку вістки про телеграфічну інтервенцію д-ра Дмитра Левицького у справі поведінки карної експедиції у львівському повіті: *„Голова УНДО також просить"*. Нікчемний, провокаторський характер має нотатка:

„Бояться уневажнення своїх виборчих лист. В ундівських колах іствує велике побоювання, що польська влада уневажнить ундівцям кілька виборчих лист. Длятого УНДО розпочало у Варшаві перепрошуючу акцію".

В цій короткій вістці ви маєте все: і цькування влади проти Виборчого Бльоку до репресій, і провокаційна замітка, що, мовляв, „перепрошують", значить — було за що „перепрошувати", себто „перепрошуюче" УНДО винувате у всьому тому, за що ніби йде т. зв. пацифікаційна акція! На всі сторони провокація: і перед урядом і українським громадянством, но й одночасно хвальба себе перед своїми хлібодавцями, що ось, мовляв, ми „не просимося", „не перепрошуємо" і „не боїмося". Таксамо лише „ундівська партія" „урочисто відпекується саботажів" — як читаємо в іншій замітці у тому самому соковитому числі „Ради". Тому, що „Раді" справді дуже важко висловлювати ясно своє становище відносно саботажів, вона рада би вмовити в своїх читачів (?!), що вона не є самітна у своїй мовчанці і тому теж дипльоматично промовчує факт підписання оголошеної у „Ділі" заяви *трьома* українськими партіями: „Рада" знає лише „ундівську партію", яка є єдиним джерелом „публіцистичної творчости" львівських радянців. Длятого згадана замітка кінчається таким зворотом:

„Наприкінці комунікату взиває ундівський провід (підписи проводу УСРП і УСДП щезли — прим. Ред.) своїх визнавців, щоби не дати залякатися і помимо всего таки голосувати на ундівський виборчий бльок".

Цікава річ, що тепер це „ундівський бльок", на якому вішаються усі собаки і проти якого провокується своїх і чужих. Але чейже ледви перед двома тижнями „Ґенеральний Секретаріят Української Партії Праці" за підписами п. Костя Личківського, відповідального редактора „Ради", і якогось другого „нечиткого" упіпівського лідера офіціяльним листом звернулися до президії ненависного їм УНДО з пропозицією приняти УПП до виборчого бльоку. Одночасно при помочі неофіціяльних посередників давалося до пізнання, що могутня упіпа віддає до розпорядження „ундівському бльокові" свої непроглядні маси виборців дуже дешево, бо лише за один-одніський дотеперішній мандат у золочівській окрузі. Аж коли п. Личківському заявлено, що УНДО дякує „упіпі" за велику честь виборчого спільництва і резиґнує з її міліонових голосів, тоді враз УНДО і бльок стали прокаженими! „Рада" є справді невдячна: бо як вона, на випадок прийняття пропозиції УПП., була би почувала себе в ролі оборонця „ундівсько-фашистівського" бльоку?! В чию сторону вона звернулаб тоді нікчемні й провокаторські методи своєї ґазетної „творчости"?!

Покидають комун. партію.

А. Т. Е. Рига. Предсідник ради в Ладижині на Україні Ґалтва зірвав усякі звязки із радвладою і втік в невідомому напрямі. Ґалтва був визначним діячем компартії.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. ЖОВТНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 27)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Коли я побачив, що цей симпатичний Роґер так узяв собі до серця мою суперечку, я аж почервонів з утіхи. Ми умовилися щодо лекцій, які я мав брати тричі в тиждень за протекційно знижену ціну (справді протекційну, бо згодом я довідався, що він брав від мене вдвоє більше від інших). Коли ми дійшли до порозуміння, Роґер узяв мене по-дружньому під руку і сказав:

— Пане Даниле! нині вже запізно починати першу лекцію, але можемо хіба залити нашу умову в каварні Барбета... Ходіть! киньте ці дітвацькі сумніви!... боїтеся каварні чи що? Гайда! вилізьте раз із цього товариства засушених професориськів! Там найдете до ста чортів справді симпатичне товариство і нарешті позбудетеся тих бабських манер, що вас осмішують!

І я дав себе спокусити. Ми пішли до Барбета. Каварня не змінилася: крик, дим, мундіри, чака на вішалах.

Приятелі Роґера приняли мене по-щирости. Правду казав він: — симпатичні хлопці! Коли вони вислухали про мою приключку з маркізом і мою постанову, стискали мені по черзі руку: „Браво молодче! Дуже добре!"

Я також мав жест і казав принести пунч. Усі пили на успіх моєї постанови і симпатичні приятелі рішили, що мушу забити маркіза Будойрака при кінці шкільного року.

X.

Важкі дні.

Прийшла зима — суха, страшна, похмура, як це буває в горах. Важко було глядіти на гімназійне подвіря з високими деревами без листя і на замерзлу землю, твердшу від каменя. Вставали ми досвітка, при світлі лямпи; було студено — у вмивальниках замерзала вода... Учні одягалися безмежно довго і треба було на них дзвонити кілька разів. „Швидше, мої панове!" кричали вчителі, проходжуючись по салях вздовж і поперек, щоби загрітися... Учні мовчки ставали парами, недбайливо і сходили довгими, слабо освітленими коридорами, по яких гуляв смертоносний зимовий вітер.

Важка це була зима для Маціцького!

Я перестав працювати. Нездорова горяч, що йшла підчас лекцій від печі клонила мене на сон. Коли я був вільний, я втікав перед своєю занадто холодною мансардою до каварні, де сидів так довго, аж її не зачинили. Саме там я брав лекції від Роґера; мороз прогнав нас із руханкової салі і ми вправляли посеред каварні білярдовими киями, попиваючи пунч. Військові старшини були в ролі суддів; усі ці симпатичні хлопці приняли мене до свого товариства і щодня показували мені якийсь новий незхибний „ґриф", яким можна покінчити з тим нужденним маркізом. Вони навчили мене також як підсолоджувати полинівку, а коли ці добродії грали в білярд, то я записував їм карамболі...

Важка це була зима для Маціцького!

Одного ранку цієї важкої зими, коли я ввійшов до каварні — нині ще чую удари білярдових куль і шипіння печі — Роґер підійшов до мене нервово, сказав:

— Два слова! — і відвів мене з таємною міною в глибину салі.

Він признався мені до одної любовної історії... Можете уявити собі, яким я став гордим, що мущина такої міри сповідається переді мною. Це була для мене ранга.

Історія була така. Цей гольтіпака надибав десь у місті — не хотів сказати де — якусь жінку, в якій задурився по вуха. Вона займала в Сарлянді таке важне становище — слухайте тільки добре! — таке вимкове, що фехмайстер сам дивувався со[illegible] неї око." А все-ж таки не вважаючи на її становище — таке поважне, таке вимкове, таке... тощо — він не втратив надії, що вона покохає його і вважає, що тепер може навіть дозволити собі на деякі листовні освідчини. На жаль, фехтмайстри не дуже добре вимахують пером. Якби треба було написати до якоїнебудь отакої собі дівчини, то можна ще витримати. Але до особи, що має таке становище, таке... ну, до такої не можна писати вояцьким стилем і в такім випадку не зашкодило би й поетом бути.

— Розумію — сказав Маціцький з інтеліґентною міною — ви хотіли би вдарити в ніжнострунну ґітару і звертаєтесь до мене?

— Ви вгадали.

— Що-ж? до ваших послуг. Коли схочете, напишемо. Але щоби наші листи не виглядали як відписані з „Листовника доброго тону", мусите спершу дати мені кілька пояснень про саму особу...

Фехтмайстер озирнувся недовірчиво довкола і приклавши вусища до мого вуха сказав пошепки:

— Бльондинка і парижанка. Пахне як квітка і називається Цецилія.

Більше не міг він мені сказати з огляду на становище цієї особи, становище таке... ви розумієте — і це мені вистачило. Цього-ж вечора я написав перший лист до бльондинки Цецилії.

Це дивне листування між Маціцьким і невідомою тяглося який місяць. Місяць писав я пересічно два палкі листи денно. Одні були між ними ніжні та підхмарні як листи Лямартіна до Ельвіри, інші жагучі та ревучі як листи Мірабо до Софії. Одні починалися: „Цециліє! часом як сиджу задуманий на скелі..." і кінчилися: „Від таких почувань часом можна вмерти... стрібуймо разом!" А там-сям Муза вставляла своє слово:

„Ох! твої уста палкі!
Дай, дай їх мені!"

(Продовження буде.)

Найбільший вибір
ФУТРА
у фірмі
Брати РОТ і С-ка
ЛЬВІВ
пл. Марійська 8
(дім Шпрехера)

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Замісць вінка на могилу о. Мандзія.

Багато сумних вістей прилітає до нашої редакції в останіх часах із нашого краю.

А нині нова сумна вістка: отець Мандзій, парох Богатковець помер серед трагічних обставин.

І думка летить у минуле:

Отець Мандзій тільки покинув мури духовної семинарії і помагаючи старому батькові, учить у народній школі у Войнилові релігії.

Тямлю так як нині: з усміхненим, добродушним обличчам, з лагідним поглядом, який свідчив, що в Твоїй душі нема нічого крім доброти, тихим, слабосеньким голосом хоровитої людини Ти говориш нам про Христа, що казав любити навіть ворогів.

Ні, Ти не лише говорив, не лише проповідував любов, Ти впоював у наші душі те, що було одиноким змістом Твоєї душі: любов ближніх.

Я мало затямив людей, яких душа булаб так переповнена любовю і добротою, як Твоя, невіджалуваний отче Мандзію.

Твоя ніжна, лагідна вдача була така далека від усякої боротьби, ненависти й насильства, як далеке небо від землі.

Ти нераз говорив, що хто чим воює, той від того гине.

І як-же сумно, що Ти помер від того, чим не воював ніколи.

І як-же зажартувала собі доля, кажучи Тобі вмирати такою трагічною смертю?

І як-же гіркі були сльози дітей і вірних над гробом людини з голубиним серцем, людини, що вміла тільки любити!

Ол. Б.

ФОРТЕПЯНИ
ПЯНІНА, ГАРМОНІЇ, ҐРАМОФОНИ І ПЛИТИ (український реп.)
Найбільший вибір. — — Догідні умовини.
КОНРАД КАІМ І СИН
ЛЬВІВ, вул. Коперника 11. тел. 20—45 696 1—7

„Селянин" остерігає.

Вчора подали ми у статті п. н. „Перспективи польсько-українських взаємин" у перекладі несконфіскowану передову статтю з польського тижневика „*Хлоп*, господ. освіти. тижневика табору марш. Пілсудського" у Львові, яку нам у цілости сконфісковано. Нині хочемо познайомити наших читачів з передовою статтею „*Селянина*, господ. політичного тижневика табору Маршалка Пілсудського", що друкується в українській мові у Львові та якого видає та сама ббістична організація, що й польського „Хлопа". У передовій статті „Хлопа" була виложена виборча програма львівської ґрупи з „табору Марш. Пілсудського". У призначеному для українців виді „Хлопа", що має в українській формі назву „Селянин", сконфіскованої нам учора виборчої статті нема, але зате є стаття п. н. „Ми остерігали вас вже не раз", заадресована до українського сільського населення. Вона, здається, і на сторінках „Діла" може бути цензурною. І тому її передруковуємо. Ось і текст тієї статті:

„Скільки то разів остерігали наших селян, щоби не далися ворохобити ріжним політичним аґітаторам. Скільки то разів накликували ми український нарід до згідної праці з польським народом і до шановання ряду і польської держави. Так все писали ми до наших селян і так будемо все промовляти. Знаємо про те всі, що селянин потрібує спокою і порядку в краю.

„Кожний з нас проте знає, до чого довела нас війна з поляками, до якої нас втягнули *ріжні аґітатори як Петрушевич, Левицький і богато богато иньших німецьких пахолків. А мимо цего всего польський нарід не шукав пімсти*.

„*Маємо ці самі права, що польський нарід і одержалисьмо стільки шкіл, що за австрійських часів навіть половини того ми немали* (!).

„*Польський уряд, головно уряд Маршалка Пілсудського є справедливий і міцний і обняв нас правдивою вітцівською опікою, як ніхто передтим і де лиш міг підносив і сповагав наше життя культурно-господарче.* (Підкреслення наші. — Ред.)

„І щож на це ріжні політики і аґітатори? Вони думали, що польський уряд робить те все зі страху перед — аґітаторами. А при цім всім вони пішли на службу до німців і більшовиків (які їм платили за бунтівничу роботу в Польщі). Ці політичні аґітатори зачали свою нікчемну роботу в церкві, в школі, в „Просвіті" і у всіх культурних і господарчих організаціях на окраїнах держави.

„Уряд Маршалка дивився на це спокійно, що ще більше роззухвалювало політичних аґітаторів. Посли з Унда, радикалів і з сельробу ще більше бунтували населення, бо були нетикальні як посли. В тім самім часі розпочались убійства, напади і саботажі тайної військової орґанізації. Гершт тої банди належав до Унда, а навіть УНДО хотіло поставити його на посла до Сойму. Поліція виловила паліїв і їх гершта. *Є це переважно ученики сини українських священиків й учителів. Гниль сягнула далеко, бо аж до церкви і школи.*

„*Підпалювали священики і підпалювали їх сини і підпалювала шкільна молодіж, виховувана через священиків і через таких самих як вони учителів.* Аж нагло все урвалось.

„Посли пішли до тюрми. Священики паліїі сидять вже в тюрмі, а школи які були гніздом паліїв є замкнені. Такий є вислід українських борб. *По селах кватерує військо і то помогло.* Нарід прозрів тепер на очи. І нічо дивного, що все населення хапає за вила і ціпи і гонить аґітаторів з села, які наразили нарід на стид, на страти і на гнів уряду Маршалка Пілсудского.

„Однак на тім не кінець. Нарід мусить забратися до винищення з корінем тої протидержавної аґітації. І так як давно остерігали ми нарід перед наслідками протидержавної роботи, так само нині закликуємо цілу українську суспільність до очищення сіл з політичних аґітаторів, а то тому, щоби не прийшли більші кари, коли селяни не возьмуть за чуба тих німецьких і більшовицьких аґітаторів. Про це нехай всі селяни памятають і нехай роблять порядок скоро, щоби не було запізно".

Ось і ціла передова „Селянина".

694 1—6
OMEGA
ГОДИННИК НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ

Що діється в нашому краю.

ПЛАВЧА ВЕЛИКА, ПОВ. БЕРЕЖАНИ.

Дня 1. жовтня в год. 1. попол. заїхала до нас ескадррона 9. полку уланів з Теребовлі. Старшина-поручник і підпоручники, а також полевий жандарм закватирувалися у місцевого посесора Тадея Вольського, а підстаршини заїхали на приходство. В тому часі лежав о. декан Престашевський хорий (дальше пропускаємо з уваги на цензуру). На другий день обставили ціле село вартою (дальше пропускаємо). За той час два відділи тоїж ескадрони виїхали до сусідніх сіл (дочерних): **Глинної** і **Плавчі Малої** (дальше пропускаємо). З сусідного села **Красна** їхав до Плавчі Великої парубок Джула (дальше пропускаємо). Карна експедиція стояла в селі до 3-го жовтня вполудне, а після того віділхала до **Конюх**. Не арештовано нікого.

ЯВОРІВЩИНА.

Повідомляють нас, що карні військові експедиції приїхали в мин. неділю вечором м. ін. до **Наконечного, Поруденка** і **Прилбич**, пов. Яворів. Усі подробиці такі, що ми не можемо з них нічого подати до прилюдного відома. У вівторок військо перейшло до **Порудна**.

МАРТИНІВ НОВИЙ, ПОВ. РОГАТИН.

Дня 26. м. м. приїхало до Мартинова Нового 70 поліцаїв і стали переводити ревізії у місцевих українців. Були у Івана Яськова, б. старшини УГА, Василя Наливайка, Мих. Ковалева, Мих. Ковальчука, Мик. Мардана, заст. війта, Антона Лаврова, Мик. Боднарчука, Мик. Боечка, Амброза Ткачука, Миколи і Василя Войціцьких, Мих. й Олекси Худобяків, Петра Паючія, Андрія Барана, Мик. Бігана, Панька Кургана, Петра Перевізника, в льокалі чит. „Просвіти" і місцевої кооперативи. (Дальше аж до кінця пропускаємо). А в днях 29—30. м. м. приїхали до села аж три ескадрони 6. полку уланів зі Станиславова і розкватирувалися на ніч по стодолах (дальше пропускаємо). Крім того військова жандармерія ще раз переводила ревізії (дальше пропускаємо). Слід зазначити, що в селі не було ніякого саботажу чи підпалу.

РУДНО, ПОВ. ЛЬВІВ.

Дня 4. жовтня перевів постерунок зі Зимної Води ревізії у деяких громадян Рудна під Львовом. Ревізії переведено у проф. Кучера Юрія, Магури Миколи, студ. Вол. Максимовича, книговодця кооп. „Будучність" Евст. Кота й Ол. Панкевича. Зокрема переведено трус у місцевій кооперативі і в домівці чит. „Просвіти". Шукали за зброєю. Ніде нічого не найдено й ніхто нічого не потерпів.

НЕ БУЛИ ЗОВСІМ АРЕШТОВАНІ.

З Рогатина повідомляють нас, що професори розвязаної української гімназії, пп. Юліян **Каменецький** і Теодозій **Ковальський**, не були зовсім арештовані, тільки переслухані на поліції. Про їх арештування розписувалася вся польська преса. Побачимо, чи спростує тепер цю вістку.

„Поляки підуть на Берлін".

Не буде полонених.

„Моцарствовец", орґан санаційної „Ліґи Моцарствов-ої", помістив статтю Ровмунда Пілсудського, в якій м. і. сказано:

„Знаємо, що війна Польщі з Німеччиною неминуча! Мусимо до тієї великої хвилі приготовитися систематично та з розмахом. Наш Бог, що веде Польщу тисячу літ історії, тепер із нами. Теперішне покоління покликане, щоби в історії Польщі було виписане нове імя Ґрунвальду! Ґрунвальду, здобутого на передніх полях Берліна, щоб невдача Ґерманії спаралізувала сам центр прусацтва.

Нашим ідеалом: замкнути Польщу на заході кордонами Одри та лужицької Ніси і включити знову до Річипосполитої Прусію. Ту знад Преґоли і ту знад Спрви. Перти на захід — тепер приказ усього польського народу.

У війні з німцями полонених не буде і не буде місця для ніяких людських почувань, ані для ворога, ні для себе. Війною з німцями зачудуємо світ. Від нині аж до дня нового Ґрунвальду кожне число „Моцарствовца" присвячене буде справі війни з Німеччиною.

Читайте його з пястуком, затисненим до удару, як до присяги".

„Дзєннік Людови", подаючи повищі виїмки зі статті „Моцарствовца", додає від себе: „Моцарствовец" має за мету ширити в суспільности погляди, що Польща мусить бути богато довша та ширша, ніж є... Того лише нам до щастя треба... У порівнанні з такими хуліганськими виступами блідне націоналізм народових демократів. Які вони скромні та здержливі у порівнянні з тими кровожадними завойовниками з Ліґи Моцарствовєє, що проголошують клич: Перти на Захід!"

Людендорф пророкує війну.

Американський журналіст Карло Вібан звернувся до ґенерала Людендорфа із запитом, як він уявляє собі політичне життя в Европі в найближчій будучині. Людендорф відповів, що на його думку вже в р. 1932 вибухне нова світова війна. СРОР, Німеччина, Італія і Мадярщина утворять союз проти інших держав. По війні в цілій Европі буде комуністична революція, яка для всіх держав принесе ще більше нещастя, як війна.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Позір! Купці, Промисловці, Ремісники! Позір!

Чи Ви вже передплатили одинокий місячник, присвячений справам торговлі, промислу і ремесла „ДОБРОБУТ“? Вже появилось 4. число! Якщо ні, то пишіть на адресу: Львів, Ринок ч. 10, а вишлемо негайно зразкові числа. Ціна примірника 50 сотиків.

Розкол серед гетьманців.

(Лист до Редакції.)

(Докінчення.)

VII.

Дня 18. серпня ц. р. вислав я до члена Ради Присяжних Павла Петровича Скоропадського листа такого змісту: „Оцим повідомляю Вас, що від сьогоднішнього дня (18. серпня 1930 р.) я приступив до виконування своїх обовязків Голови Ради Присяжних У. С. Х. Д. Тим самим моя передача Вам дня 29. XI. 1929 р. тимчасового головування в Раді Присяжних з днем 18. серпня 1930 р. касується“. Через місяць, як урядуючий Голова Ради Присяжних, розіслав я всім її членам таку постанову.

„До Ради Присяжних У. С. Х. Д.

„Зважившии,

1) що член Ради Присяжних Гетьман Павло Скоропадський зломав складене ним дня 6. XI. 1921 р. Заприсяження тим, що збунтував частину членів Ради Присяжних проти Голови Ради Присяжних і сотворив з них партію, потрібну йому для здійснення його персональних цілей;

2) що він і члени Р. Пр. Ол. Скоропис, С. Шемет, А. Монтреcор і Л. Сідлецький (С. Крилач) листом з д. 5. V. 1930, а також ширенням відповідаючих змістові цього листа поголосок, намагались зробити з Голови Р. Пр. „загубившого духову рівновагу руїнника“, щоби знищити в той спосіб його авторитет, вмовити, що він вирікся дальшої політичної праці і тим промостити дорогу Гетьману Павлу Скоропадському до перебрання у свої руки фактичного проводу гетьманським рухом;

3) що своєю — цим самим листом оголошеною — присягою допомогти в цьому Гетьману Павлу Скоропадському, як Гетьман, що таку присягу прийняв, так і вищеназвані члени Р. Пр., що таку присягу склали, порушили своє Заприсяження і основний принцип Гетьманської організації, по якому Павло Скоропадський і його рід тільки репрезентують і персоніфікують, але не ведуть персонально, гетьманський рух;

4) що, для лекшого переведення цього всього, Павло Скоропадський разом з вищеназваними членами Р. Пр. виключили з Р. Пр. Н. В. Кочубея, віддавши незаконно його чисто особисту справу з п. Скоропадським на вирішення Ради Присяжних, замість віддати її на суд, що мав-би розглянути, скільки в цій приватній справі Кочубей-Скоропадський винен п. Кочубей, порушивши — як каже наше Заприсяження — „суворі вимоги до себе“ в приватно родинному житті, і скільки винен п. Скоропадський, який, не давши можливости п. Кочубею сказати своє останнє слово в цій справі, посвятив її використати в цілях політичних, аби позбутись одинокого члена Ради Присяжних, що твердо стояв на ґрунті непорушности Гетьманом прийнятих, і Заприсяженням та словом гетьманським скріплених, зобовязань;

5) що члени Ради Присяжних: Гетьман П. Скоропадський, Ол. Скоропис і С. Шемет беззаконною вимогою, поставленою д-ру В. Залозецькому, видати їм його приватне листування, примусили останнього вийти з гетьманської організації;

6) що „резолюціями“ кількох стягнутих до Ванзее випадкових людей, названих „першим зїздом гетьманців“, члени Ради Присяжних П. Скоропадський, Ол. Скоропис і С. Шемет намагались не тільки виправдати зломання, даного Гетьманом П. Скоропадським Голові Ради Присяжних В. К. Липинському д. 29. XI. 1929 р. в Баден, гетьманського слова чести, але ще ухвалили за оце зломання слова Гетьману П. Скоропадському прилюдну подяку, чим порушили основні закони політичної моралі, для оберігання яких була власне сотворена Рада Присяжних;

7) що все те, разом взяте, означає переміну дотеперішнього **ідейного** гетьманського руху **в персональне підприємство** Павла Петровича Скоропадського і в той спосіб загрожує гетьманській монархічній ідеї знищенням та компромітацією —

я, як Голова Ради Присяжних, на підставі параграфу 7. розд. IV. Регламенту У. С. Х. Д., що звучить: — „Всі постанови Ради Присяжних обовязкові для цілого У. С. Х. Д. Вони ухвалюються не більшістю і не голосуванням, а згодою цілої Ради. Коли по якому небудь питанню нема однодушної згоди, воно, після того, як всі засоби примирення протилежних поглядів вичерпані, вирішується Головою Ради, і це рішення безапеляційне і обовязкове для цілої Ради.“ — по вичерпанні в протязі трьох літ всіх засобів примирення протилежних поглядів і навернення невірних свому Заприсяженю членів Ради Присяжних на законний шлях —

1) Раду Присяжних У. С. Х. Д. розпускаю;

2) Український Союз Хліборобів Державників, якого Рада Присяжних була керуючим органом, розвязую

Вячеслав Липинський.

Баден, дня 18 Вересня (Септембра) 1930 р.

VIII.

На прикінці нехай мені вільно буде подякувати п. Павлові Скоропадському і тим, кому він тепер дає себе вести, за те, що їм не стало терпцю діждати моєї смерти і що вони виявили своє дійсне „українське монархічне“ обличчя ще за мого життя. Це дає мені змогу:

1) запротестувати самим рішучим способом проти заяви цих панів, що вони „мої учні“, і ствердити, що вони мою науку намагались тільки використати для зовсім чужих цій науці і їй ворожих цілей;

2) урочисто, як теперішньому так і будучим поколінням Української Землі, заявити, що ні я, ні мої однодумці з таким „українським монархізмом“, який робиться тепер п. Павлом Скоропадським і його прибічниками в Ванзее, ні в ділах, ні в помислах наших не мали, не маємо і не будем мати нічого спільного. Коли-б такий „монархізм“ під проводом Павла Скоропадського, чи іншого подібного „гетьмана“, мав колинебудь на Україні появитись — коли „гетьманцями монархістами“ стануть звати себе люди, в яких довголітня політична розпуста і мандрівки по ріжних політичних партіях виснажили всю віру, всю ідейність, дисциплінованість, товариськість, і оставили в душі лише згарища, повні злоби, заздрости, перфідії і звичок до політичного крутійства — коли такі люди, через своє викорінення і озлоблення, підуть служити якомусь гетьману-отаману та стануть вимагати від громадянства для себе особливої пошани, формально за те, що вони „опора трону“, а фактично за те, що вони рабськи стукають каблуками перед „Ясновельможним“ — то заявляю, що **такий монархізм буде найгіршою формою правління, яку тільки Україна може мати, і що прокляття за такий монархізм нехай не спадає на мою голову, бо я перед ним остерігав і проти нього боровся.**

Для українського громадянства і особливо для всіх серед нього прихильників гетьманського монархічного руху від нинішнього дня становище цього руху мусить бути ясне.

Є гетьманський рух, від нині під персональним проводом п. Павла Скоропадського, за який, як рівно-ж за самого п. Павла Скоропадського, несуть повну відповідальність ті, що цю відповідальність на себе, після всього що сталося, зважуються взяти.

І є гетьманський рух, ідея якого сформульована в Заприсяженні, в моїх „Листах до Братів-Хліборобів“ та інших моїх однодумців писаннях, — рух, який оцим комунікатом заявляє, що від нині від свого кандидата на український Гетьманський Престол не має та, доки ми не в українській столиці, не буде мати; що питання Династії він оставляє згідно зі старим Заприсяженням до вирішення „по збудованню суверенної і незалежної Української Держави“, і що далі буде він вести свою працю з твердою вірою, що ублагороднюючої і дисциплінуючої ідеї гетьманства в формах Української Трудової Монархії, не удасться зломити ані ворогам, ані, гіршим ніж вороги, „гетьманським“ цієї ідеї фальсифікаторам.

Отже: або — або, бо невтральної середнини нема!

В. Липинський.

П. С. Додаю, що ані з п. Павлом Скоропадським, ані з його прихильниками в ніяку полеміку вступати не буду. Писати і говорити вони можуть, що їм подобається. Коли дійсно п. Скоропадський „для себе нічого не хоче“ і коли дійсно ванзейський гетьманський рух бажає „розвиватись і далі на основах і ідейних підвалинах, сотворених В. К. Липинським“, як каже резолюція ванзейського „зїзду“, то **одинокий переконуючий доказ** на це все є відречення П. П. Скоропадського раз на завжди від всяких посягань на Гетьманство.

20. IX. 1930 р.
Баден в Австрії.

Ревізії у Перемищині.

У перемиському повіті переводжено ревізію в громаді Белвин у Федя Бойка, гімн. абс., й у Сенька Кали, голови „Лугу“. Ревізії були в с. Мацькові в там. „Просвіті“ та в Мих. Томашівського, голови місц. „Лугу“.

ОСТАННІ ВІСТИ

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

ПАТ повідомляє зі Станиславова: Підчас дальших ревізій, переводжених держ. поліцією в городенськім повіті, арештовано 8 осіб, у цьому о. Івана Пісецького з Корнієва й о. Рибіцького з Петрова.

АРЕШТУВАННЯ БУВШ. СЕН. ТАТОМИРА.

Польські джерела повідомляють із Варшави, що на приказ судової влади арештовано бувшого сенатора **Татомира.**

АРЕШТУВАННЯ.

У Шилах (пов. Збараж) арештували Вас. Пастушенка, бувш. уч. 8 гімн. кл., Ів. Гевка, селянина й Ів. Модного, селянина. Їм закидають підпал фільварку Вайнравха в тім селі.

ДЕРЖАВНІ ЛИСТИ.

Дня 7. жовтня держ. виборча комісія замкнула приймання держ. лист до сойму та сенату. Загалом зголошено 20 лист кандидатів до сойму і 12 лист кандидатів до сенату.

ПОЖЕЖІ.

У селі Копитні (пов. Добромиль) погоріло 14 господарських будинків зі збіжем. Шкоди є на 60.000 зол. Причина невідома.

Польські джерела повідомляють, нібито невідомі люди останніми днями сім разів підкладали вогонь у Глещаві (пов. Теребовля). Пожежі місц. населення погасило. Шкоди є на 4 тис. зол. Тіж джерела твердять, нібито вогонь підкладали місц. члени „Лугу“, щоби, мовляв, кинути підозріння на уланів, що розкватирувалися в Глещаві.

Тіж джерела повідомляють буцімто в Сковятині (пов. Борщів) підійшов хтось до стирти збіжа із горіючим сірником. Поліцай, що вартував неподалеки, підійшов до стирти, а тоді той невідомий загасив сірник, схопив кріс, із яким прийшов, і кинувся втікати. Поліцай стріляв за ним безуспішно.

АРЕШТУВАННЯ Б. ПОСЛІВ.

У Лащеві (томашівського повіту) арештували б. посла Радвана (Стр. Хл.). Його обвинувачують у поширюванні ненависти серед подвинених верств населення (§ 122. і 129. к. з.). Крім того арештували теж бувш. пос. Чапського та Марковського (Стр. Хл.).

БРАТ ЯПОНСЬКОГО ЦІСАРЯ У ВАРШАВІ.

Дня 7. жовтня приїхав у Варшаву берлінським поїздом брат японського цісаря кн. Такамацу із жінкою. На двірці витали його представники мін-ства закордонних справ і японського посольства. Кн. Такамацу відїхав автом до Европейського Готелю. Опісля відвідав могилу невідомого вояка, де зложив вінець цвітів.

ПОРУЧНИК УЛАНІВ СТРІЛЯВ ДО АДВОКАТА.

У Львові на вул. Рейтана стріляв поручник 14. п. уланів Погорецький до адвоката Вайнберґа. Зранив його у долішню щоку. Погорецький переодягнувся був у цивільний одяг.

ВБИЛИ ВЧИТЕЛЯ-ФАШИСТА.

АТЕ. Рим. Біля Ґориції вбив хтось 35-літн. вчителя і бувш. старшину міліції Сотосанті, на очах його жінки. Вчитель був завзятим фашистом. Здогадуються, що вбив його бувш. гром. писар, словінець, якого за його політичні погляди скинули з уряду і він мусів виїхати у Югославію. У Ґориції гурток фашистівської молоді здемолював льокаль словінського часопису „Нові Лісти“.

СТАН ОБЛОГИ В БРАЗИЛІЇ.

Є чутки, що президент Бразилії видав розпорядок, що проголошує в усій республиці стан облоги до 31. грудня 1930 р. Залога в Пара збунтувалася та арештувала ґенералів і старшин. Стейти Санта Катаріна, Сеар, Ріо Ґранде та Парахія, як зачувати, станули на боці повстанців. Сподіються наступу повстанців на Сао Павльо. Провідник повстанців, ґен. Кунга, сказав, що повстанці мають у Ріо Ґранде до Суль 40 тис. озброєних людей і тисячі цивільних повстанців. Федеральний уряд зажадав кредиту 10 міл. пезет для здавлення повстання. Часть стейту Парана є в руках повстанців. У Ріо де Джанейро покликали до зброї резервістів I. і II. категорії до 30 літ. Повстанці висадили в Ріо Ґранде до Суль і Мінас Ґерес кілька тунелів і ушкодили залізниці та телеграфи, тому нема вістей із теренів, занятих повстанцями. Уряд сподіється, що небаром здавить повстання.

Зверніть увагу на виборчі списки!

КОМУНІКАТ.

Нас повідомляють, що в багатьох виборчих списках поперекручувано прізвища виборців. Перекручування прізвища і списку може бути причиною недопущення виборця до голосування. Тому закликаємо всіх українських виборців перевірити, чи кожний з них записаний у виборчому списку і чи імя та прізвище подане там вірно і згідно з якимнебудь особистим документом виборця та з дійсністю. Колиб хто не був записаний зовсім, або в списку було записане його імя і прізвище незгідно з дійсністю чи з його особистими документами, то слід обовязково внести реклямацію, аби його записали у список або переправили неправильно записане імя і прізвище.

Кожний український виборець мусить віддати свій голос на єдину українську бльокову листу, бо від того залежить її успіх при виборах. Тому кожний український виборець обовязаний заздалегідь подбати про те, щоб мати право і змогу віддати свій голос. А віддати свій голос може лише той, хто є записаний у списку і чиє імя та прізвище не є перекручене, себто є записане так, як хтось дійсно називається, або має записано у своїх особистих документах.

КРАЄВА НАРОДНЯ КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Отворення української прив. школи в Станиславові.

Зі Станиславова пишуть нам, що тамошню приватну українську школу, котру на днях замкнено, дозволено наново отворити, під умовиною, що буде усунених з неї пять учительських сил (отже більша часть!), немилих місцевому інспекторові. — Для вияснення справи додамо ще таке: Вже перед роком домагалася шкільна влада усунення зі школи двох учительських сил. Одна з них була донькою дуже бідної вдовиці, що, маючи десятеро дітей, находила головну свою опору в тій дочці. Причиною того домагання було те, що брат її був декому немилий, хоч сестра не мала з тим усім нічого спільного. Але кружок школи, показуючись милосерним для бідної родини і признаючи чесну працю учительки, задержав її у своїй службі. А той другий учитель, будучи директором, віддавав школі добру прислугу. І ось для ратування школи мусів тепер кружок з жалем попрощатися аж з пятьма своїми учительськими силами...

Спростування Городського Старости.

Львівське Городське Староство.
Ч. 764/30 пф.

До
Пана Олександра Костика
відповідального редактора часопису „Діло"
у Львові.
вул. Землковського ч. 12.

На основі § 19. пресового закону з дня 17. XII. 1862. В. д. з. ч. 6. з 1863. прошу помістити в найближчому числі відносно до статті п. з. „Інтервенція у Ґродського Старости", поміщеної в часописі „Діло" ч. 222. з дня 7. X. 1930 р. оце спростування: „Неправдою є начеб Городський Староста делегації українських інституцій заявив, що „Щодо голосів польської преси — Ґродське Староство не має, мовляв (як говорив) змоги впливати на її тон і погляди" — зате правдою є, що Городський Староста делеґатам заявив, що не має ніякого титулу впливати на польську пресу в справі її поглядів і висловів на тему випадків замахів, які повторюються, бо польська преса основує свої погляди та закиди на основі реальних вислідів дотеперішніх слідств і ревізій.

Львівський Городський Староста:
Ґалляс.

Памяти заслуженого педагога й діяча.

Святочна академія в честь Омеляна Поповича.

Заходом „Учит. Громади" і рідношкільного вчительства львівських народніх шкіл відбулася в неділю 5. жовтня ц. р. в полудне в салі „Української Бесіди" святочна академія в память Омеляна Поповича. На програму академії зложилися: відкриття і реферати проф. д-ра Мирона Кордуби й п. Константини Малицької.

Відкрив академію у присутности доволі численної публики п. Ст. Швед, учитель „Рідної Школи" у Львові. Опісля проф. д-р М. Кордуба виголосив основний реферат про громадянську діяльність Ом. Поповича на Буковині, в якій змалював його велику працю й заслуги на громадянському й освітньому полі. З черги представила п-і Константина Малицька релефну постать пок. Ом. Поповича, як народнього учителя й виховника, громадянина і письменника, переплітаючи свою промову цікавими споминами з часу свого побуту на учительській службі на Буковині. Оба реферати були дуже солідно оброблені і присутні приняли їх горячими оплесками.

Велика дяка належиться впорядчикам академії і референтам, що у хвилину великого духового пригнічення народу, пригадуючи змагання небуденної людини, влили в душі присутніх немало розради й потіхи. З такими глибокими почуваннями розходилися присутні з академії в память Омеляна Поповича.

Домашня війна в Бразилії.

А. Т. Е. Рига. У Бразилії недалеко міста Порто Алеґро іде завзята боротьба. Державні війська розбиті і втікають на Сан-Педрито. Частина державних військ перейшла до повстанців. В Ріо Ґранде до Суль повстанці захопили всі державні будинки. Частина бразилійської фльоти прилучилась до повстанців. Провідник повстанців ґен. Де Суза готовиться до походу на столицю Бразилії.

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (223) число „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю п. н. „Етика і мораль польської преси", за статтю п. н. „Перспективи польсько-українських взаємин" (2-га сторінка) і за замітку п. н. „Як було в Микулинцях" (3-тя сторінка). Це вже 16-та з черги конфіската нашого щоденника в цьому році.

— **На волю.** Із поліційних арештів у Львові випущено на волю Повзанюка Володимира та Івана Яроша, обидвох із Богданівки, які були арештовані під замітом участи в замаху на поїзд і перетинання залізничих дротів. На волю вийшли також Станислав Івах та Мих. Івах зі Сиґнівки та Іван Шмагала і Вол. Сохацький з Левандівки.

— **Вбивства і самовбивства.** Під Миколаєвом найдено труп Миколи Іли, якого невідомі злочинці вбили у хвилині, коли він спав. — В лісі під Винниками найдено труп невідомого самовбивника.

— **Замах на війта.** В Ременові, львівського повіту хтось стрілив у ночі через вікно до начальника громади Конрада Тися, але не вцілив його, тільки поранив селянина Степана Мельника, який тоді разом із командантом поліції був у хаті війта. Причина замаху мабуть політична.

— **Таємниче вбивство у Львові.** Дня 7. ц. м. на Вульці у Львові найдено у рові труп молодої дівчини, служниці Ксені Пужак із Жовківщини. Слідство виявило, що цю дівчину якийсь злочинець знасилував, а потім задушив її рефор-мами. Поліція твердить, що вона вже є на слідах убивника.

— **З розпуки за сином.** У селі Цацках на Виленщині Роман Альфонс мав сина одинака, якого дуже любив. Цей син занедужав на туберкульозу легенів і помер. Батько попав у таку

ФУТРА 696 13—15 виконує **ЕВГЕН ГОВИКОВИЧ** робітня футер **ЛЬВІВ, вул. ЛІНДОГО ч. 3** (бічна вул. Коперника). **ФУТРА**

розпуку, що отроївся і помер також, лишаючи лист, у якому просить похоронити його в одній гробниці разом зі сином.

— **Напад комуністів на церкву.** У Сант Ґабріелі в Австрії відбувалась велика церковна процесія, на якій промовляв і д-р Зайпель. На учасників процесії напали комуністи, які викричали проти церкви і релігії. Прийшло до бійки, в якій комуністи тяжко поранили кілька жінок і Еміля Льотермана, який лежить у лічниці і був оперований. Кількох комуністів арештовано.

— **Будемо курити тютюн без нікотини.** Один американський фізик вислідив, що ультрафіолетові проміння усувають із тютюну нікотину, не змінюючи при тім його смаку ні запаху. Можна мати надію, що скоро куритимемо тютюн без нікотини.

— **Ще одна жертва катастрофи бальону.** Останні відомости говорять, що в лічниці в Буво помер летун Радоляр, який був важко ранений підчас катастрофи бальону Р. 101. Досі не найдено тіл трьох пасажирів, що згинули в цій катастрофі і здогадуються, що вони спалились на попіл.

— **Виставові вікна склепів** **Del-Ka**, правдивим світовим переглядом цьогорічної осінної моди. Спеціяльною прикметою теперішної моди є саме скромні, а незвичайно чепурні моделі. 670

СПОРТ

Легкоатлетичні змагання в Перемишлі.

Дня 5. жовтня влаштував У. С. К. „Беркут" легкоатлетичні змагання. Змагання стояли на доволі високому рівні. Вибився понад усіх Ковальчик, який заняв чотири перші місця і поставив два нові рекорди.

Осяги: I. **Біг 60 м.:** 1) Ковальчик 7.3 сек. (зах.-укр. рекорд), 2) Семчишин. II. **Біг 200 м.:** 1) Ковальчик 25.8 сек., 2) Семчишин 26 сек. III. **Біг 400 м.:** 1) Ковальчик 56.2 сек. (зах.-укр. рек.), 2) Козак. IV. **Стусан кулею:** 1) Козак 10.22 м., 2) Романець 9.50 м. V. **Мет диском:** 1) Козак 34.82 м. (зах.-укр. рек.), 2) Ковальчик 29.98 м. VI. **Скок удовжінь:** 1) Ковальчик 5.98 м., 2) Малиновський 5.33 м. Крім цього Гусарівна зголосила пробу побиття рекордів у кулі й диску, одначе з причини зимна проба не повелася. В меті диском осягнула Гусарівна 25.22 м., а в кулі 7.55 м.

Надвірна 5. X. „Сокіл" (Коломия)—„Бескид" 0:3 (0:2).

Відплатні змагання в Надвірній. Увесь час гри віяв сильний і холодний вітер. Ворота здобули: Гуешин 2, Кольман 1. Публики понад 200 осіб.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Зиновія з Івасиків Коблянська, вдова по гр. кат. пароху в Гаврилівці, померла дня 7. жовтня в 68 р. життя. Похорони відбудуться в четвер 9. ц. м. в годині 2 пополудне з дому жалоби при вул. Виспянського ч. 34 на Личаківський цвинтар. 698

Нові книжки й журнали.

Розбудова Нації, орґан проводу українських націоналістів, Прага липень-серпень 1930. Ч. 7—8.

Катехизм українського державника, зложив Д. Державник. Часть I. Перемишль-Львів 1930. Стор. 34.

Вплив природи на історію України, написав Омелян Терлецький. Наклад Т-ва „Просвіта", Львів 1930. Стор. 74, 4 мапи, 1 діяґрама, 11 образків.

Українська Школа, часопис Т-ва „Учительська Громада", Львів 1930, квітень-червень ч. 2.

Вісти з Лугу Львів, 1930, липень, ч. 7.

Е. Мисевич: **Гарна грішниця**, траґіфарса на 2 дії, вид. „Русалка", Львів 1930.

Культура, журнал культурного, суспільного й політичного життя, Львів, жовтень 1930, ч. 10.

Пасанто: **Злочинець**, новеля про американську справедливість, вид. „Вікна", Львів 1930.

Відродження, орґан українського протиалькогольного руху, Львів 15. червня 1930. Ч. 4—6.

Пластовий Шлях, часопис проводу українського пластового уладу, травень 1930, Львів, ч. II.

М. Вишиванюк: **Ґамівка**, модель до теорії музики і співу, головно до науки про ґами. Люблин 1930. Наклад автора.

Скав. Л. Прижмуренко: **Порадник впорядчика**, пластова бібліотека, ч. 24, Перемишль 1930 (Ватра-Вогні), стор. 45.

У пяті роковини смерти В. Самійленка, Збірник, вид. „Чесько-українська книга", Прага 1930.

Українська Школа, часопис „Учительської Громади", Львів, ч. 1., січень-травень, 1930.

Narodopisny Vestnik cesko-slovansky, rediguje J. Polivka, Прага 1930, ч. 2.

Вісти з Лугу, Львів, вересень, 1930, ч. 9.

Кооперативне Молочарство, Львів, середа 1. жовтня 1930, ч. 10.

Вікна, література, мистецтво, критика, Львів, вересень 1930, ч. 9.

„Нова Хата", журнал для плекання домашньої культури. Рік VI. Ч. 10. Львів, жовтень 1930. Зміст: У. Кравченко: Рожі; Д. М. Горняткевич: Роля жінки в повстанні українського народнього мистецтва. Анкета: Дж. Бель: Радість хвилини; С. Ф.: Радісна школа; о. І. Нагурський: Церква у Бариловї; Ріжні вісти; М. Браїленко: Наше жіноцтво й мода; Л. Л.: III. жіночі спортові ігрища в Празі; С. С.: Виставка нар. мистецтва в Перемишлі; О. Лаврів: Життя української жінки в Боснії; Ст. Цвайґ: Жінки і краєвид; Ілюстрації.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 7. жовтня ц. м. масло солене експортове 3·70 зол., масло пріма бльокове 3·60 зол., літра молока 0·29 сотиків; літра сметани 1·40 зол., копа яєць 11·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 8. жовтня, год. 7·30 вечором „Дімок трьох дівчат".

Четвер, 9. жовтня, год. 7·30 вечором „Дімок трьох дівчат".

Пятниця, 10. жовтня, год. 7·30 вечором „Визволений" і „Меґає" Венявського.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Щодня „Хоробрий вояк Швейк".

Малий Міський Театр:

Середа, 8. жовтня, год. 7·30 вечором „Екзотична кузинка".

Четвер, 9. жовтня, год. 7·30 веч. „Екзотична кузинка".

Пятниця, 10. жовтня, год. 7·30 веч. „Екзотична кузинка".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: Співець джезбенду (з Ол Джолзоном).

КАСІНО: Звукова фільма: Ревія Голівуду.

КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: Звукова фільма: Роскоші небезпеки.

ЛЕВ: Звукова фільма: „Жінка, яка тебе ніколи не забуде".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: Роскоші небезпеки.

ОАЗА: Дівчина з Каїро.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Вальс кохання".

ПАН: Два світи (Схід і Захід).

ПАСАЖ: Заморські чорти. Американська комедія.

ПРОМІНЬ: Крик життя.

ХИМЕРА: Чеснотливі дівчата.

СТИЛЕВЕ: Пожежа сердець.

ФАТАМОРГАНА: Мельодія сердець.

УТІХА: Леґіон засуджениців.

Програма радіо.

Четвер 9. X. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·25 Спів Каскаті. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Харків** (426) 16·00 Концерт для дітей. **Стокгольм** (435,8) 18·00 Ґрамофонові плити. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Прага** (486,2) 16·30 Концерт. **Відень** (516,3) 18·00 Музика. **Будапешт** (550,5) 20·00 Мадярські пісні. **Ленінград** (1000) 17·30 Солісти. **Париж** (1724,1) 13·30 Ґрамофонові плити.

Пятниця 10. X. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Ґрамофонові плити. **Гельсінгсфорс** (221,4) 19.05 Спів Акседі Гарді. **Льондон** (356,3) 19·40 Концерт. **Берлін** (419) 17·30 Арії та пісні. **Харків** (426) 19·00 Авдиція для дітей. **Стокгольм** (435,8) 17·00 Ґрамофон. плити. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 16·30 Камеральна музика. **Відень** (516,3) 15·20 Капеля Сільвінґа. **Будапешт** (550,5) 13·30 Циганська оркестра. **Москва** (1481) 17·30 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Делятин:

9. X. „Гріх".

10. X. „Меді". 690

До дня 1. листопада театр перебуде на провінції і відвідає такі міста: Снятин, Коломия, Гвоздець і Отинію. — Дня 1. листопада виставить театр у Станиславові оперетку „Преґарну Олену".

„Охорона дітей перед туберкульозою". Відчит на цю тему виголосить Д-р Берест в четвер дня 9. жовтня ц. р. в годині 6-ій вечором в домівці при вул. Мохнацького ч. 12. Старшина Кружка ім Ганни Барвінок запрошує на цей відчит своїх членів і всіх, кому лежить на серці здоровля молодого покоління.
700 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська**, Львів, Собіского 12, тел. 17-04. 232а 17-?

КІМНАТИ з пікковитим удержанням, недалеко ґінекольоґічного шпиталя у Львові, на час одного тижня шукає старша жінка. Зголошення до адміністрації „Діла" під „Старша жінка".
685 2—2

ШАМОТОВІ ПЕЧІ чеські, найбільший склад. **Рентшнер, Леґіонів 37.**
684 2—10

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 437

ГЛЯДАЄ середніх літ господині до малого газдівства, інтеліґентної українки — вдовець-парох зараз. — Адм. „Діла" С. С. 691 2—2

ВІДНАЙМУ умебльовану комнату, Куркова 14. правий партер. 693 2-3

ПОМЕШКАННЯ з двома великими кімнатами, з осібними входами і кухнею, без комфорту. Від трамваю 5 хвилин ходу, від 1/XI 1930 до винайму. — Близчі інформації дасть Управа Школи Шашкевича у Львові при вул. Замарстинівській ч. 8. 699 1—2

ГАРНИЙ фронтовий умебльований покій до винайму. — Ближча відомість вул. Косцюшка ч. 9. I. поверх (бічна Кадецької) 702 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 **Пересвітлення Рентґеном.**

Д-р Ростислав Білас

Коперника 48

703 1—3 **повернув**

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі „**Doroteum**", Льва Сапіги 34. Тел. 15-01. Доґідні умови. 2361 16—?

Овочеві щепи

найкраще садити осінню. Зискуєте піврічний зріст. Можна садити до морозів. Найдобірніші відміни овочевих деревець відзначені найвищою нагородою Міністерства Рільництва — дипльомом признання — достарчаємо негайно ваґонове і в роздріб.

Садівничо-городниче заведення А. ТЕРПИЛЯК

у Залукві п. Галич. Телеграми: Терпиляк, Галич. — **Телефон: Галич 1.**

Для кооператив і Товариств значна знижка. Жадайте пінників. Також доставляємо негайно ваґонову велику, гарну і дуже дешеву білу капусту. 662 5—5

Кооперативи користайте!

Подяка.

Почуваюся до милого обовязку зложити отсим сердечну подяку Вп. П. Проф. д-р Бохенському, Вп. П. Доцен. д-р Мончевському, Вп. Панам д-р Паруховн, д-р Рацови і д-р Теліжинському за труд і дбайливу опіку в часі переведення операції і мого побуту на ґінекольоґічній клініці.

Самбір, 1. жовтня 1930.

697 Льона Хомик.

Звичайний

Загальний Збір

Кружка „Рідної Школи" У. П. Т. у Кракові

відбудеться дня 26. жовтня ц.р. в год. 7. вечором в домівці Тов. Філії Просвіти вул. Ягайлонська ч. 10. 701

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.